

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Біолого-технологічний факультет
Кафедра технології кормів та годівлі тварин

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Благополуччя тварин
(вибірковий)
Реалізується в межах освітньої програми
Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
за спеціальністю **Н2 Тваринництво**
на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

	Назва ОК	Благополуччя тварин							
	Факультет/кафедра	Біолого-технологічний/Технології кормів та годівлі тварин							
	Статус ОК	Вибірковий							
	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	Н2 Тваринництво/ОПП Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва/ОПП Кінологія							
	ОК може бути запропонований для	Н6 Ветеринарна медицина							
	Рівень НРК	Сьомий							
	Семестр та тривалість вивчення	третій, 11 тижнів							
	Кількість кредитів ЄКТС	5							
	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)						Самостійна робота	
Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні					
денн а		заоч .	денн а	заоч .	денн а	заоч.	денна	заоч .	
22		8	22	10	-	-	106	132	
	Мова навчання	Українська							
	Викладач/Координатор освітнього компонента	Михалко Олександр Григорович							
11.1	Контактна інформація	Доцент кафедри технології кормів та годівлі тварин кабінет 322 головного корпусу ел. адреса: snau.cz@ukr.net консультації: щовівторка 14 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ .							
	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент вивчає принципи забезпечення фізичного та психічного здоров'я сільськогосподарських і домашніх тварин. Вона охоплює умови утримання, годівлі, поводження з тваринами та методи оцінки їхнього стану відповідно до міжнародних стандартів. Метою є формування знань і навичок, необхідних для підвищення продуктивності та гуманного ставлення до тварин..							
	Мета освітнього компонента	Мета освітнього компонента полягає у формуванні у студентів системних знань про сучасні підходи до забезпечення фізичного та емоційного добробуту тварин, а також умінь застосовувати ці знання на практиці. В результаті вивчення курсу студенти здобудуть навички оцінювання умов утримання та поведінки тварин, розпізнавання ознак стресу й дискомфорту, розробки заходів для покращення добробуту у тваринницьких господарствах. Крім того, вони зможуть критично аналізувати виробничі системи з позиції гуманного ставлення до тварин та відповідності міжнародним стандартам..							
	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на освітніх компонентах Дисципліна «Благополуччя тварин» може базуватися на таких освітніх компонентах: Анатомія та фізіологія тварин							

		Етологія Зоогігієна Кормовиробництво та годівля тварин Ветеринарія та профілактика хвороб Екологія та охорона навколишнього середовища Етика та біоетика
	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної доброчесності http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні: відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу. Є неприйнятним для студента: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності. За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності: – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ч.5 ст. 48 Закону України «Про освіту»);
	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6217

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Студент знає історію становлення концепції благополуччя тварин, етичні засади гуманного поводження, національні та міжнародні стандарти; вміє застосовувати правові та етичні норми у професійній діяльності; володіє компетентністю обґрунтовувати необхідність дотримання принципів добробуту у тваринництві.	Усне опитування
ДРН 2. Студент знає фізіологічні та поведінкові індикатори добробуту, методи його оцінки у господарствах, під час транспортування та забою; вміє визначати ознаки стресу та дискомфорту, користуватися сучасними методиками оцінювання; володіє компетентністю здійснювати контроль та забезпечення належного рівня благополуччя на різних етапах життя тварин.	Розв'язання ситуаційних задач, Письмове тестування
ДРН 3. Студент знає вплив систем утримання на стан тварин, принципи One Health та сталого розвитку у тваринництві; вміє аналізувати виробничі системи та інтегрувати екологічні, економічні й соціальні аспекти у забезпечення добробуту; володіє компетентністю приймати обґрунтовані рішення щодо удосконалення технологій утримання і впровадження інновацій у практику тваринництва.	Реферат

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу Денна форма			Розподіл в межах загального бюджету часу Заочна форма			Рекомендована література
	Аудиторна робота		СРС	Аудитор на робота		СРС	
	Лк	Пз		Лк	Пз		
Тема 1. Історія становлення концепції благополуччя тварин: від «п'яти свобод» до сучасних підходів. 1. Передумови виникнення концепції благополуччя тварин 2. Звіт Брумвелла та формування концепції «п'яти свобод» 3. Розвиток концепції у 1970–1990-х роках 4. Сучасні підходи до оцінки та забезпечення благополуччя 5. Значення для сучасного тваринництва.	2	2	10	2	2	12	1,2,3,4,5
Тема 2. Законодавче забезпечення: національні норми та міжнародні стандарти (OIE, EFSA, ЄС). 1. Загальні підходи до правового регулювання добробуту тварин 2. Національні норми та їх розвиток в Україні 3. Роль міжнародних стандартів: OIE, EFSA та ЄС 4. Гармонізація українського законодавства з європейським 5. Значення правового забезпечення для розвитку галузі.	2	2	10	2	2	12	1,2,3,4,5,6
Тема 3. Етичні основи ставлення до тварин та філософія гуманного поводження. 1.Історичні витoki етичного ставлення до тварин 2.Основні етичні концепції у ставленні до тварин 3.Гуманність як принцип поводження з тваринами 4.«П'ять свобод» тварин як етичний стандарт 5.Етичні дилеми та сучасні виклики 6.Освітня та виховна роль гуманного підходу.	2	2	10	2	2	12	1,2,3,4,5,7
Тема 4. Основні фізіологічні та поведінкові індикатори добробуту. 1. Фізіологічні показники стресу	2	2	10	2	2	12	1,2,3,4,5,8

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу Денна форма			Розподіл в межах загального бюджету часу Заочна форма			Рекомендована література
	Аудиторна робота		СРС	Аудитор на робота		СРС	
	Лк	Пз		Лк	Пз		
2. Показники болю і дискомфорту 3. Поведінкові індикатори стресу 4. Індикатори, пов’язані з годівлею та водоспоживанням 5. Соціальна поведінка та її вплив на добробут 6. Комплексна оцінка добробуту за фізіологічними та поведінковими показниками.							
Тема 5. Методи оцінки благополуччя у тваринницьких господарствах. 1.Концептуальні основи оцінки добробуту 2.Фізіологічні методи оцінки 3.Поведінкові методи оцінки 4.Клінічні методи оцінки 5.Екологічні методи оцінки 6.Інтегровані системи оцінки 7.Економічні аспекти оцінки добробуту.	2	2	10		2	12	1,2,3,4,5,9
Тема 6. Добробут тварин під час транспортування: ризики та контрольні точки. 1. Основні ризики під час транспортування 2. Етап завантаження: критична контрольна точка 3. Умови транспортування: простір, вентиляція та мікроклімат 4. Тривалість подорожі та необхідність зупинок 5. Розвантаження та адаптація після транспортування 6. Нормативні вимоги та міжнародні стандарти.	2	2	10			12	1,2,3,4,5,11-16
Тема 7. Гуманний забій: принципи, законодавство, практичні методи. 1.Принципи гуманного забою 2.Законодавство та міжнародні стандарти 3.Практичні методи гуманного забою 4.Виклики і проблеми реалізації гуманного забою 5.Перспективи розвитку гуманного забою в Україні.	2	2	10			12	1,2,3,411-16 Додаткові джерела

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу Денна форма			Розподіл в межах загального бюджету часу Заочна форма			Рекомендована література
	Аудиторна робота		СРС	Аудитор на робота		СРС	
	Лк	Пз		Лк	Пз		
Тема 8: Вплив систем утримання на добробут: від традиційних до інноваційних технологій 1. Традиційні системи утримання 2. Перехід до покращених систем 3. Інноваційні технології в утриманні 4. Вплив систем утримання на фізіологію і поведінку 5. Нормативні вимоги та міжнародні стандарти 6. Перспективи розвитку в Україні	2	2	10			12	1,2,3,4,5
Тема 9: Інтеграція принципів One Health у забезпечення благополуччя тварин. 1. Концепція One Health та її значення 2. Взаємозв'язок добробуту тварин і здоров'я людей 3. Роль довкілля в системі One Health 4. Міжнародні організації та нормативна база 5. Практичне застосування в Україні	2	2	10			12	1,2,3,4,5
Тема 10: Сталий розвиток у тваринництві та добробут тварин: екологічний, економічний і соціальний виміри 1. Поняття сталого розвитку у тваринництві 2. Екологічний вимір сталого розвитку у тваринництві 3. Економічний вимір сталого розвитку у тваринництві 4. Соціальний вимір сталого розвитку у тваринництві 5. Практичне впровадження сталого розвитку в Україні	2	2	10			10	1,2,3,4,5
Тема 11: Перспективи розвитку науки і практики у сфері благополуччя тварин в Україні та світі. 1. Сучасний стан науки про благополуччя тварин 2. Наукові тренди та міжнародні дослідження 3. Поточний стан в Україні 4. Інноваційні технології та практики	2	2	6			16	1,2,3,4,5

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу <i>Денна форма</i>			Розподіл в межах загального бюджету часу <i>Заочна форма</i>			Рекоменд ована літератур а
	Аудито рна робота		СРС	Аудитор на робота		СРС	
	Лк	Пз		Лк	Пз		
Усього	22	22	106	8	10	132	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи вивчення (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН1	Навчальна лекція (розповідь, пояснення, демонстрація, ілюстрування) Практичне заняття (пояснення, демонстрація)	12	Робота з конспектом лекцій, робота з книгою, робота з нормативно-правовими актами, узагальнення, систематизація, поглиблення матеріалу, проведення розрахунків	30
ДРН2	Навчальна лекція (розповідь, пояснення, демонстрація, ілюстрування) Практичне заняття (пояснення, демонстрація)	16	Робота з конспектом лекцій, робота з книгою, робота з нормативно-правовими актами, узагальнення, систематизація, поглиблення матеріалу, проведення розрахунків	40
ДРН3	Навчальна лекція (розповідь, пояснення, демонстрація, ілюстрування) Практичне заняття (пояснення, демонстрація)	16	Робота з конспектом лекцій, робота з книгою, робота з нормативно-правовими актами, узагальнення, систематизація, поглиблення матеріалу, проведення розрахунків	36

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1.Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Усне опитування	25/25%	3 семестр, 5 тиждень
2.	Розв'язання ситуаційних задач	30/30%	3 семестр, 7 тиждень
3.	Реферат	15/15%	3 семестр, 9 тиждень
4.	Письмове тестування	30/30%	3 семестр, 10 тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<13	14	15-19	20-25
Усне опитування	<i>Відповідь поверхнева, непослідовна; відсутнє розуміння основних понять.</i>	<i>Відповідь уривчаста, з суттєвими неточностями; бракує прикладів та аргументації; знання здебільшого відтворювальні</i>	<i>Відповідь логічна, але з окремими неточностями; студент орієнтується в матеріалі, наводить приклади, проте аналіз поверхневий; аргументація частково недостатня</i>	<i>Відповідь повна, логічна, структурована; студент вільно володіє матеріалом, демонструє глибоке розуміння та вміння робити узагальнення й висновки; аргументовано застосовує знання на практичних прикладах.</i>
Розв'язання ситуаційних задач	<20	22-24	24-28	28-30
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Вирішувати основні числові задачі, використовуючи відповідні методи</i>	<i>Вирішувати низку числових задач, використовуючи відповідні методи</i>	<i>Вирішувати складні числові проблеми, використовуючи відповідні методи.</i>
Реферат	<10	11-12	12-14	14-15
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження зі значним рівнем підтримки</i>	<i>Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження з незначним рівнем підтримки</i>	<i>Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження з обмеженою підтримкою</i>
Письмове тестування	<20	22-24	24-28	28-30
	<i>Менше 6 вірних відповідей на</i>	<i>6-9 вірних відповідей на</i>	<i>10-12 вірних відповідей на</i>	<i>13-15 вірних відповідей на</i>

	питання тесту	питання тесту	питання тесту	питання тесту
--	---------------	---------------	---------------	---------------

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення тем 1-3	На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою
2.	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату	Безпосередньо після завершення презентації
3.	Усний зворотній зв'язок від викладача під час роботи протягом занять	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
4.	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
5.	Усний зворотній зв'язок від викладача після виконання розрахункового завдання	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

Підручники посібники

1. Dolera, M., Trocino, A., & Battini, M. (Eds.). (2022). Animal welfare assessment: Novel approaches and technologies. MDPI. <https://www.mdpi.com/books/pdfviewer/6282?file=books978-3-0365-5561-4.pdf>
2. Appleby, M. C., & Knight, A. (Eds.). (2023). Routledge handbook of animal welfare. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003182351>
3. Lay, D. C., Jr., & Rault, J.-L. (2025). Animal welfare science: An interdisciplinary guide. CRC Press. <https://www.perlego.com/book/4886980/animal-welfare-science-an-interdisciplinary-guide-pdf>
4. Knierim, U., Winckler, C., Waiblinger, S. Animal Welfare in Europe: Theoretical, Practical and Legislative Aspects. – London: Routledge, 2022. – 280 p.
5. Knight, A., Phillips, C., Sparks, P. (eds.) Routledge Handbook of Animal Welfare. – London: Routledge, 2023. – 534 p.

Методичне забезпечення

Міжнародні акти та стандарти

1. World Organisation for Animal Health (WOAH/OIE). Terrestrial Animal Health Code. – Paris: OIE, 2023. – Vol. I–II.
2. European Food Safety Authority (EFSA). Scientific Opinion on the Welfare of Farm Animals. – Parma: EFSA Journal, 2022. – 145 p.

Додаткові джерела

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>.

3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua, www.osvita.com>.
5. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
6. Державна служба України з питань надзвичайних ситуацій <https://www.dsns.gov.ua>
7. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
8. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
9. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.segis.ru/russian/>.
10. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>.
11. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
12. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.
13. <https://www.fema.gov/>
14. Закон України «Про ветеринарну медицину» № 2498-IX від 04.06.2022 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2022. – № 36. – Ст. 292.

15.

Закордонні підручники

1. Fraser, D. Understanding Animal Welfare: The Science in its Cultural Context. – 2nd ed. – Oxford: Wiley-Blackwell, 2023. – 448 p.

Програмне забезпечення

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)			
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			

Член проектної групи ОП _____
 (назва) _____ (ПІБ)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою			
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)			
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)			
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання			
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження			
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету			
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом			
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента			
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання			
Література є актуальною			

Рецензенти (викладач кафедри) _____
 (назва) _____ (посада, ПІБ)